



ЩО НАМ ВІДПОВІСТИ ПОЛЯКАМ? СИМЕТРИЧНО І ПО-БРАТСЬКИ З ОГЛЯДУ МИНУЛОГО Й ДИВЛЯЧИСЬ У МАЙБУТНЄ...

Опубліковано: *Гай-Нижник П.* Що нам відповісти полякам? Симетрично і по-братськи з огляду минулого й дивлячись у майбутнє... // Павло Гай-Нижник – доктор історичних наук. Особистий сайт. – 2017. – 8 липня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.hai-nyzhnyk.in.ua/doc/2017\(07\)08dopysy.php](http://www.hai-nyzhnyk.in.ua/doc/2017(07)08dopysy.php)

Що нам відповісти полякам на «з Бандерою Україні в Європу – зась!»? Відповісти слід виважено, ґрунтовно, але адекватно і симетрично! Без образ і гніву, проте правдиво і щиро! Показати обличчя тогочасної Польщі їй же в історичному люстерці й розповісти про це європейцям! Чи личить їй бути в ЄС з історичною спадщиною часів діяльності ОУН, якщо того не варта Україна!?

Так от. Чи відомо, що диктатор Пілсудський був терористом і агентом кількох розвідок, зокрема, японської, австрійської та німецької?! Не було погромів? 2 червня 1929 р. активісти Вшехпольської молоді та Табору великої Польщі влаштували антиєврейські погроми у Львові, розгромивши будівлю єврейської гімназії, гуртожиток єврейських студентів і редакцію єврейської газети «Хвіля». Також відбулися сутички з поліцією. Єврейський погром львівських студентів підтримали своїми виступами студенти інших міст Польщі. У 1930-ті рр. польським націоналістам вдалося ввести в університетах для єврейських студентів так зване «лавочне ґетто». Чи може польський терор чинився не польськими нацистами і фашистами?



Нагадати їхні назви? Будь ласка: Союз фашистів, Організація фашистів Чорна Фаланга, Польська націонал-соціалістична партія, Партія націонал-соціалістів, Незалежна націонал-соціалістична партія, Польська фашистська партія, Польська націонал-соціалістична партія Варта, Радикальна націонал-соціалістична партія, Націонал-соціалістична партія міст і сіл, Національно-радикальний табір Фаланга, Національно-радикальний рух Фаланга тощо. У 1937 р. правлячий режим Польщі уклав союз з однією з них – з п'ятитисячним Націонал-радикальним рухом Фаланга – і поставив фалангістів керувати проурядовою молодіжною організацією Союзом молоді Польщі. Це лише "квіточки"! Не варто вказувати українцям на УВО-ОУН, бо "польський гріх" неспівставний!



Усі пам'ятають про злочинний пакт "Молотова – Ріббентропа"? Іще до того, в січні 1934 р., після вигнання Німеччини з Ліги Націй, з ініціативи польської сторони між цими державами було заключено свій пакт – пакт "Підсудського/Бека - Гітлера/Гebbельса"! 26 січня 1934 р. між Польщею і Німеччиною було укладено угоду. Договір між Німеччиною та Польщею підписали у Берліні міністр закордонних справ Німеччини К. фон Нейрат і посол Польщі в Берліні Ю.Ліпський. У тексті договору зазначалося, що він не анулює зобов'язання урядів Німеччини та Польщі перед третіми країнами. Передбачалося збереження пакту в силі і в разі вступу у війну з третіми державами однієї з договірних сторін.

У Берліні ж в бесіді з журналісткою Ж.Табуй посол граф Ліпський сказав: «Відтепер Польща не потребує Франції ... Вона також шкодує про те, що свого часу погодилася прийняти французьку допомогу, зважаючи ціни, яку буде змушена платити за неї». Далі була підписана таємна угода 15 червня 1934 р. в присутності німецького посла в Польщі фон Мольтке, диктатора Пілсудського, імперського міністра пропаганди Геббельса і польського міністра закордонних справ Бека. В угоді домовлялися про поділ "східного простору", за яким українські землі мали бути приєднані до Польщі, а білоруські до Німеччини! Зауважу, що Гітлер був "іконою" для Пілсудського і Бека, в кабінеті якого, до речі, до дня німецької агресії висів портрет нацистського фюрера!



1935 р. Герінг під час приїзду до Польщі "на полювання" у розмові з Пілсудським "подав думку про спільний німецько-польський похід на Росію, вказавши на вигоди, які ця акція дала б Польщі в Україні". В день смерті Підсудського 1935 року у Німеччині було оголошено траур, верхівка нацистів у костюлі поминала польського диктатора на інспірованих поминках біля імітованої труни Підсудського, а на похованні його Герінг з німецькою делегацією очолював поховальну ходу у Кракові! Більше того, навіть під час німецької окупації при могилі Пілсудського стояла нацистська почесна варта!



З таким Пілсудським Польщі до ЄС можна?!
А з Дмовським Польщі до сучасної Європи можна?!

А чи можна в ЄС країні, що не покаялася за терор і геноцид українців під час пацифікації та санації!? Чи пам'ятає офіційна Варшава (і не лише офіційна) про розроблені її урядом плани знищення євреїв, українців, німців!? Чи не згадується про концтабори і винищення українського населення, про терор полонізації східних кресів! То хто породив симетричну відповідь з боку ОУН?! То хто став предтечею і першопричиною волинської трагедії двох народів? Чи не польський терор і геноцид під час пацифікації й санації, чи не співпраця з німцями поляками і терор Армії Крайової! Лише на невеличких за обширом українських етнічних землях Холмщини у 1942–1944 рр. поляками було знищено 53 села й убито до 5000 українців! А чи вибачилася Польща за злочинну із Сталіним депортаційну акцію "Вісла" щодо українського народу, а депортаційний геноцид німецького народу після Другої світової!? Такій Польщі можна у нинішній ЄС із незамоленими гріхами!?



Принагідно згадаймо "дещо" про прелюдію Другої світової! Чи не сприяла Польща Мюнхенській угоді щодо знищення Чехо-Словаччини у змові з Гітлером? Ще й як! 21 вересня 1938 р. Польща денонсувала польсько-чехословацький договір 1925 р. про національні меншини та офіційно зажадала передачі Тешина і Спіша. Це дозволило Гітлеру виправдати анексію Судет «міжнародним» характером вимог до Чехо-Словаччини. І вже 2 жовтня польські війська окупували Тешинську Сілезію. Польща загарбала шматок чехословацької території з населенням 230 тис. осіб. Що вже й говорити про сприяння й захоплення поляками мадянської агресії проти Карпатської України! Польща була однією з позалаштункових творців "Мюнхена" і сприяла розпалюванню Другої світової війни як союзник нацистської Німеччини! «Політична перспектива для європейського Сходу зрозуміла. Через кілька років Німеччина буде воювати з Радянським Союзом, а Польща підтримає в цій війні Німеччину. Для Польщі краще до конфлікту виразно стати на бік Німеччини, так як територіальні інтереси Польщі на Сході, перш за все за рахунок України, можуть бути забезпечені лише шляхом заздалегідь досягнутої польсько-німецької угоди» (польський дипломат Ян Каршо-Седлевський, грудень 1938 р.).



Такій непокаянній Польщі можна до сучасного ЄС! І чи давно польські приспівники Путіна задивлялися у дзеркало власної історії?!

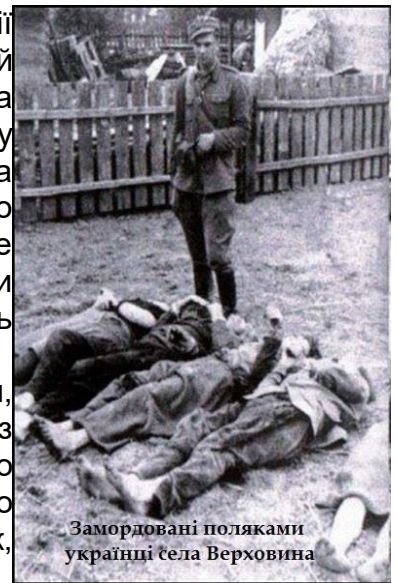
Разом з тим наголошу й щодо "української" влади. Звісно ж подібні нападки з плюндруванням честі та гідності українського народу продовжуватимуться і зростатимуть до тих пір:

- до поки в Україні буде неукраїнська влада;
- до поки українські вчені будуть жебраками у цій мафіозно-плутократичній державі із клептоматичною політичною верхівкою;
- до поки бездіятиме СБУ й коватиме антиукраїнське лайно МЗС;
- до поки президент Порошенко при будь-якій нагоді (і без нагоди) під надхненні промови повзатиме на колінах перед монументами тих, хто вбивав українців (востаннє він падав на коліна 8 липня 2016 р. у варшавському районі Жолібож);
- до поки на верхівці української влади перебуватимуть ті, про кого Т.Шевченко писав: "Раби, підножки, грязь Москви! Варшавське сміття!"



Разом з тим зауважу й на іншому. У нашій недавній історії були й спільні перемоги. Згадати хоча б українсько-польський похід і визволення Києва від москалів, спільна й переможна оборона Варшави від більшовицького наступу тощо... Тож у дзеркалі українсько-польських взаємин ХХ ст. є не лише тіні, а розблиски проміння світла й не таке вже воно й криве, як дехто хотів його виставити на показ! Воно є таким, яким воно є і не варто це історичне відображення тих часів ані закидувати брудом аж до плям, ані відтирати до блиску аж у дірки провалів минулого із світлом порожнечі.

З приводу ж згадки про польсько-українські взаємини, важаю за необхідне нагадати, перш за все, з огляду на одну з відомих російських ідеологем, за якими Кремль незграбно намагається приховати свої імперські амбіції щодо України, що поляки є теж слов'янами найближчої до українців гілки й, відтак, і ми є також народами-братями.



А щодо деяких історичних моментів, зокрема того, що поляки дуже часто згадують відомі волинські проблеми у взаєминах між нашими народами під час II світової війни, мушу нагадати, що ніщо не виникає з нічого й в усього є свої спонуки та причини. У згаданому випадкові польським адептам одностороннього обвинувачення українців у «волинській різні» не варто забувати про її предтечі, зокрема, про польську політику пацифікації українців і способи її проведення, процеси над громадськими організаціями і політичними партіями (скажімо процес «56» у Луцьку 1934 р. тощо), політичні репресії й релігійні утиски у міжвоєнний період ХХ ст. (хоча б, навіть, про тиск і заперечення щодо повернення влади УГКЦ А.Шептицького до Львова у 1920-х рр. тощо) й, врешті, і про польський терор щодо українців під час II світової війни. Разом з тим, важаю, що це питання є багатограним і складним, а надто – заполітизованим.

При цьому варто зазначити, що сучасній Польщі потрібна новітня Україна як спільна страховка і запорука від впливів та тиску Росії, і це польський естаблішмент чудово розуміє та усвідомлює. З свого боку українці цим теж повинні користатися й, очевидно, йти разом у взаємній співпраці, незважаючи на те, які уряди за партійною складовою та ідеологічною ознакою є в той чи інший мент як у Польщі, так і в Україні. Водночас, задля відновлення історичної пам'яті, коли ми говоримо про рівність прав і підходів з обох боків, треба згадати й про те, що Україна зі свого боку робить дуже багато для відновлення шани польських людей і польських загиблих в Україні, зокрема, як зразок, облаштований цвинтар «Орлят» у Львові та в інших місцинах. В такому масштабі Польща, на жаль, не відповіла нам. Як приклад, можна пригадати відому ситуацію, пов'язану з візитом президента Ющенка до Польщі, коли були певні заперечення щодо окремих нюансів

вшанування українських повстанців. Утім, слід сказати, що це наслідок, відбиток минулого, яке, проте, не повинно лягати тавром на нинішні та майбутні взаємини між нашими народами і державами. А надто – минуле мусить пам'ятатися й шануватися, але не має конче від'ємно впливати на сучасність.

Щодо питання пошанування Бандери, то, я переконаний, що це є внутрішня справа України. В іншому разі так само можна мати різні оцінки діяльності багатьох діячів, того ж таки Хмельницького чи, скажімо, Костюшка, який для поляків є борцем за незалежну Польщу, а для декого він є ворогом, тощо.

У кожної нації, а надто у народа, в якого є непросте державотворче минуле, в якого є історія, що особливими жилами вплітається в історію інших (сусідніх) народів, завжди будуть контroversійні питання, і дослідження та розв'язання подібних вузлів з минувшини потрібно віддавати на відкуп фаховим історикам, дотримуючись відповідного рівня наукового вивчення та аналізу, уникаючи їх розрубання з огляду на політичну доцільність та загравання з національними чи іншими почуттями сучасного суспільства, часто-густо притаманну різного щибу діячам, які здебільшого не лише не мають уявлення повної й істинної картини події, а й щонайменше прагнуть її пізнати.

Повертаючись до українсько-польських стосунків, зауважу на своєму переконанні, що на наші країни очікує ще щільніше зближення й попереду видніється якісно новий рівень співпраці, особливо з огляду на перспективу політичних і економічних негараздів, які очікуватимуть європейську спільноту за 7–10 років. Гадаю, що спілка України і Польщі буде непоганою й взаємовигідною зв'язкою, як щодо забезпечення різнобічних аспектів особних проблем державної безпеки, так і щодо як заперечення прагнень тотальних апетитів Росії, так і щодо імовірних ускладнень у західному напрямкові для обох країн.

